

mdat er zoo-
mannetje, dat
naamste vraag
schap juist en
ste zaak ge-
meldt ook de
daarbij „gaat
ten opzichte
waarover en
antwoordelijk-
zaarden". Aan
og net zooveel

den term me-
n, dat de een
dan de ander,
en b.v. in zijn
(pag. 73/74)
t is een levens-
in haar gezag
alissingen snel
an. Dat is on-
ertegenwoordig-
en medebealis-
dezegeenschap
a een recht op
ang van zaken
te dien aanzien
dezegeenschap
t, ook al wordt
zags-standpunt,
zijn eerder ge-
erschillend ge-
l en arbeid, of
rnehmer en per-
hap als mede-
ilistisch stand-
laar geheel an-
et N.V.V. Daar
mmissie Onder-
lijk deze mede-
g e z a g. Men
en inkrimping
f, fusie en ver-
producten, het
e.d., de onder-
verkrigt.
deze zaak der
ot de Ministers
a bracht daarin
dernehmer, voor-
srekening jaar-
raf in den
discussie
Vij zien hier een
ng van de
nder den onder-
e roeping, maar
ultaten van den
ren, dat daarbij
in de toekomst
ats van hen, die
et goed en voort-
eming is betrok-
erneming, op de
tot hun recht

om duidelijk te
e geheel tegen-
de zaak der me-
ven bij de voor-

chijnt dit Wets-
ler duidelijk uit-
e tegemoet, zoo-
met de grootere
l zullen worden,
genomen. Iedere
ekzaam zijn, zoo-
werp zelf erken-
al dan met deze
ken krijgen. De
ng, hier en daar
in dienen te wor-
ze organen van
rdering van de
schap als econo-
niet veel goeds
eeren.

P. GROEN.

eken van Samuël,
I. Kok N.V. 1948.
erklaring. Welkom
Dit deel loopt tot
ich overal te weer
nstelijk, doch zijn
meening inzake 1
— wordt m.i. ge-
constructie, we-
ertuigt. Zoo is het
ten van zijn werk
: op archaeologisch
ijdrage, voorzichtig
K. S.

Dr F. M. R. Böhl, De Psalmen II, Groningen.
J. B. Wolters' Uitg. Mij, 1947.

Wat we verleden week opmerkten over de algemeene
karakteristiek van de reeks „Tekst en Uitleg" behoeft
hier geen herhaling. Ook dit gedeelte valt onder deze
reeks. Behandeld worden de psalmen 42—89. Onder het-
zelfde voorbehoud als we verleden week moesten maken
bevelen we ook dit deel der reeks aan. Dat het stand-
punt van den schrijver kritisch is blijkt onophoudelijk,
juist uit kleinigheden.

B.v. op ps. 68:6: de zonnegod..... werd bij de om-
wonende volken vereerd als de bijzondere beschermers van
de nooddriftigen: weduwen, wezen, verlatenen, gevan-
genen; „dus" lag het voor de hand, „ook" Israëls God
als zoodanigen beschermers „voor te stellen". Daarnaast
staat een niet-ingedrongen zijn in de gereformeerde her-
meneutiek: zoo wordt ps. 68:19 volgens schrijver in Ef.
4:8 aangehaald als een „voorspelling" van Christus'
hemelvaart.

Overigens weet de schr. zijn uitleg steeds met frissche
opmerkingen te kruiden, ook met interessante citaten en
den verderen weg wijzende literatuur-opgaven. Als hij
(130) met Rinkel vermoedt, dat psalm 73 wel de meest „be-
preekte" psalm zal zijn, dan denk ik, dat de trouw-
preekjes (ps. 121), die nog al eens gerepeteerd worden,
niet in aanmerking zijn genomen.

K. S.

Dr G. Ch. Aalders, Het Boek De Prediker.
Kampen, J. H. Kok N.V. 1948.

Dit boek (264 bl.) is het eerste deel van een weten-
schappelijke commentaar op het Oude Testament; re-
dactie daarvan zijn de H.H. Aalders, Gijzen, Ridderbos

(J.). Het wordt dus een pendant van den bekenden kom-
mentaar op het Nieuwe Testament, uitgave Bottenburg.
De uitvoering is prachtig. En de geheele reeks zal voor
predikanten en theologen onmisbaar worden. Ook al zal
men niet in alles de mening van de auteurs kunnen on-
derschrijven, toch zal niemand onder wie theologische
leiding hebben te geven het geheel kunnen missen. Popu-
lair is de reeks niet; het karakter der Korte Verklaring
is hier niet aanwezig; hier wordt rekenschap gegeven
van wat men in de K.V. poneert. De samenstelling van
de redactie is niet breed; men zal dan ook niet van haar
kunnen verwachten, dat zij ernstig rekening houdt met
wat in de laatste jaren aan winst op het terrein der open-
barings- en heilshistorie met name door auteurs, van wie
de redactie zich vervreemd heeft, in het midden is ge-
bracht. Met name bij het boek Prediker laat zich dit
gemis al aanstonds gevoelen; de auteur van dit deel blijft
vrijwel staan bij woordexegese. Maar lever dit, dan mis-
lukte pogingen in de richting van wat we hierboven be-
doelden. Wel erkent de auteur, dat ook Prediker behoort
tot het „Evangelie", en adventsbeteekenis heeft. Maar die
erkenning blijft in hoofdzake gereserveerd voor de in-
leiding; in den uitleg vindt men er weinig van terug. Het
systeem heeft zijn voor- en nadeelen; roomsche auteurs
toon van beide specimen. Voor mezelf zou ik in dit
opzicht willen verlangen naar een gereformeerde paral-
lel van die roomsche auteurs, die de voordelen van het
systeem binnen het kader van hun denkwijze weten te
etaleeren. Maar ook met dit feit voor oogen blijft deze
commentaar een betekenissenvolle aanwinst van onze ge-
reformeerde theologie, en een dankbaar te incasseren
begin van een hoopgevend werk in grootschen stijl. K. S.

STEMMEN UIT ONZE KERKEN

Het Nederlandsch Bijbelgenootschap en de Nederlandsche taal

Met groote belangstelling las ik weer het laatste
Maandbericht van het Ned. Bijbelgenootschap.

De daarin opgenomen foto's toonen wel, dat zijn
arbeid — en dat is gelukkig! — hoe langer, hoe meer
krachten vergt.

Maar ach, die papierschaarschte!

Diende die niet, terwille van dit immers hoogste
cultureel belang, zóó te worden geregeld, dat vóór
alle dingen aan de duidelijk gebleken behoefte aan
Bijbels kon worden voldaan?

En zie nu eens den overvloed van de stations-boe-
kenuitstallingen! Wordt er niet, onder het voorgeven
van „culturele belangen", heel veel papier toegewe-
zen voor drukwerken, die beter voor pakpapier en nog
beter voor brandstof waren te gebruiken?

Welk man van invloed pakt hier de koe bij de ho-
rens?

Het werk der Bijbelvertaling vormt een be-
langrijk deel van de zorgen van het Bijbelgenootschap.
Interessant is de proeve der nieuwe vertaling van
Job, die in dit Maandbericht gegeven wordt.

Van Job 28 wordt in de Statenvertaling en de
nieuwe vertaling gegeven.

Over de juistheid van deze vertaling kan ik niet
oordeelen, maar voor het verstaan van de vaak duis-
tere bewoordingen van Job is ze een groote vooruit-
gang.

Afgezien dan van de ter kwader ure ook hier in-
gevoerde „nieuwe spelling". Ik stuitte al dadelijk op
het wegnemen van het verschil tusschen wassen (met
was bewerken en groeien) en wasschen, zooals hier
van goud. Een niet alleen staand voorbeeld van ver-
arming.

Driemaal is voor verstand inzicht gebruikt. Ook
dit acht ik, schoon in anderen zin, verarming: het
begrip inzicht beperkt zich tot een bepaalde zaak,
terwijl verstand juist de beteekenis heeft van, ik zou
willen zeggen: algemeen inzicht. Daarom zou
verstand, dunkt mij, hier de voorkeur verdienen.

Voor paarlemoor zou ik, in overeenstemming met
de algemeene uitspraak, paarlemoor willen schrijven.

In het slot van het Jaarverslag 1947—'48 (bl. 27)
zag ik driemaal den vorm G o d's. Bedoelt dat nu oude
of nieuwe spelling te zijn? Welken dienst doet hier
toch dat weglatingsteeken?

Over het algemeen schijnt het mij ook een verar-
ming, een vrijwillige armoede dan, dat bij de beant-
woording van de vraag: oude of nieuwe spelling? ook
het Nederlandsch Bijbelgenootschap overstag is ge-
gaan.

Waarom toch eigenlijk?

Omdat de Overheid het zou voorschrijven?

Had men zich dan toch eerst beter op de hoogte
gesteld?

Of misschien, omdat „iedereen" het doet? dus om
den waan der eenvormigheid, die, naar het zeggen
van Dr A. Kuiper, de vloek van het moderne leven
is?

Hoe zou hij toornen tegen dat plat gepruts!

Wie kon de taal, en dan in de thans achteruitge-
zette De-Vries-en-Te-Winkel-spelling, beter smeden
dan hij?

En wie heeft door geschreven taal meer invloed
gecoefd?

Gaf niet de onderscheiding van velerlei taalvorm,
dien men thans in zijn vrijwillige verarming meent te

kunnen missen, hem juist de gelegenheid, den rijkdom
van zijn gedachten op de meest genuanceerde en nauw-
keurige wijze uit te drukken?

En wij allen deelden naar onze mate in datzelfde
voorrecht.

En wij verstonden elkaar.

Waar het tenslotte om ging!

En de tijdwinst en de gemoedsrust voeren er wel
bij!

Laat men nu niet aankomen met het argument, dat
bij het spreken toch ook niet te hooren is, of wassen,
dan wel wasschen bedoeld is. Men vergeet daarbij,
dat de natuurlijke, bij het spreken te maken geba-
ren ook taal zijn, een hulptaal, die het geschreven
woord missen moet.

Ons belijden, dat de menschelijke taal een schep-
ping Gods is, brengt voor het gebruik daarvan zijn
consequenties mee.

Wat is die taal eigenlijk?

In eerster instantie is het de openbaring van de
gedachten Gods aan den mensch. Niet het middel
tot die openbaring, neen, maar de openbaring zelf
was Gods taal. Gods taal was dus God zelf, zooals
Hij Zich aan den mensch openbaarde. „Uw Naam",
d.i. Uw openbaring, „ziet het Wezen", d.i. God zelf.

Eén der namen van den Zoon Gods is: het
W o o r d. „Door het Woord des Heeren zijn de he-
melen gemaakt". De Apostel Johannes opent zijn
Evangelie met de verheven en schoone inleiding: „In
den beginne was het Woord, en het Woord was bij
God, en het Woord was God".

God schiep den mensch naar Zijn beeld, en zoo gaf
Hij den mensch eerst het vermogen, om Gods taal te
verstaan (wat een prachtwoord is dat!), maar
daaraan verbonden ook het vermogen, om eigen in-
nerlijk te openbaren, te uiten, aan medeschepselen te
doen kennen.

Zoo is de menschelijke taal met haar klanken en
haar gebaren een stuk van den naar Gods beeld ge-
formeerden mensch; of, beter nog: de mensch zelf,
zooals hij zich innerlijk doet zien.

En zoo wordt het zeggen: „Toon mij uw gedaa-
n-
te, doe mij Uw stem hooren!" volkomen duidelijk.

De geschiedenis van de taal, in haar ontwikkeling
en vervorming, met haar klanken en teekens, in haar
val en haar herstel, is de geschiedenis van den mensch
zelf.

't Zou interessant zijn, na te gaan, of er ook wis-
selwerking te constateeren is tusschen de worsteling
om onze schrijftaal, b.v. gedurende de laatste drie-
kwart eeuw en de geestesstrooming in ons volksleven.

Uit welken hoek kwam de roep om een z.g. vereen-
voudigde spelling?

Waar vond die roep telkens weerklank?

Hield hij ook verband met de door en door revo-
lutionnaire bewering, dat men elk ding op zichzelf
beschouwen moet? en met de meening, dat de mensch
ook hier autonoom zou zijn?

Maar waar was men, ook in zijn schrijfvormen, meer
conservatief? En was dit een uiting van eerbied voor
het: „Er is geschreven" en: „Er is geschied"?

Stof voor een dissertatie?

Wat men ook tegen het werk van De Vries en Te
Winkel meent te kunnen inbrengen, zij hebben op lo-

gische gronden en met volle erkenning van het histo-
risch geworden, in de spelvormen van onze Neder-
landsche taal een eenheid gebracht, die haar beves-
tiging vond in den duur van haar bestaan.

Waar de vormen al te formalistisch bleken en af-
weken van de gedragen spreektaal, wees de praktijk
vanzelf den weg ter correctie: lange en niet meer ge-
sproken buigingsvormen als eenen en zijnen werden
ook in de geschreven taal bekort.

We leerden, een ieder naar zijn vermogen, door
de onderscheiding van de „geslachten" der naam-
woorden, van de „personen", „tijden" en „wijzen" der
werkwoorden en dergelijke, onze gedachten behoort-
lijk in door anderen begrepen vorm schriftelijk uit te
drukken en vonden daarbij altoos weer steun in den
stabiele vorm van onze leesstof.

Maar nu zullen we, ons aanpassende bij wat ze alle-
maal toch doen, bij de verwaarloozing van eenvoudige
onderscheidingen, zoodat soms gevraagd moet wor-
den, wat nu eigenlijk het onderwerp en wat het voor-
werp is, feitelijk een nieuwe taal moeten leeren.

En intusschen zullen vooral goed „schrijvende" men-
schen van middelbaren leeftijd zich doorlopend erge-
ren aan wat ze krijgen te verwerken. Worden niet on-
ze prachtige „staande uitdrukkingen" door ondeskun-
digheid over de heele linie, soms erbarmelijk mis-
vormd? En dat door mensen, die dan „afgestudeerd"
heeten?

De slordigheid, tot onbeholpenheid toe, in het ge-
bruik der taalvormen, zooals die zelfs bij geleerden
en gediplomeerden gevonden wordt, is ontzeggelijk
in de hand gewerkt doordat hun niet te rechter
tijd en op de juiste wijze inzicht in en eerbied voor
de beteekenis van de schrijftaalvormen ingeprent is.

Sterven dan de „fijne" taalmeesters wezenlijk uit?
't Zou geen wonder zijn: elke decadentie baart weer
een andere.

Ik heb altoos betreurd, dat onder degenen, die deze
inferieure spelling hebben voorbereid, ook Mr Terp-
stra gevonden wordt.

Ik had hem wat beters gegund, dan taalverarming
in de hand te werken.

D. V.

GRONINGER Brieven

Amice frater,

Ik praat te graag met U over allerlei boeken, dat
ik het boek van de Schilder: Op de grens van kerk en
secte, vergeten zou. Het is een zeer bijzonder boek.
En voor dat oordeel kunnen verschillende argumen-
ten worden genoemd.

Vooreerst geldt het hier een zeer simpel gegeven,
dat gemeenlijk met een paar woorden in de kerkelijke
bladen wordt vermeld.

Daar is een jonge man, die na volbrachte studie aan
de theologische hoogeschool, zijn examens doet voor
de kerkelijke meerdere vergaderingen, zeer tot ge-
noegen van allen, die hem ondervroegen, een preek-
consent krijgt van de geweldige classis 's-Gravenhage,
een beroep ontvangt en aanneemt — en dan zegt een
hooge Synode: die jonge man mag niet tot den dienst
des Woords worden toegelaten.

Hij mag de sleutelen des hemelrijks niet bedienen.
Hij is een ketter, onderschrijft niet wat de belijdenis
zegt, en gehoorzaamt niet wat de synode hem be-
veelt. En die jonge man gaat nu zijn recht tegenover
al die kerkelijke machten verdedigen.

Maar nu wordt over dit gebeuren een boek ons ge-
geven van groot formaat en dan 550 bladzijden tot
den prijs van bijna twintig gulden.

En het wonder is hier, dat het dit geld waard is
ook. Meer dan dat.

Was het niet een waagstuk alleen reeds voor den
uitgever?

Het tweede merkwaardige is, dat dit boek niet an-
ders geeft, dan, zooals ook eerlijk wordt aangekondigd,
publicatie van stukken en gegevens uit genoemde
kerkelijke procedure. Synodale besluiten, deputate-
lijke brieven, antwoorden op die brieven door en brie-
ven van dien candidaat, en dat alles met de securiteit
van een Greidanus als het de Schrift, en met de se-
curiteit van een accountant, als het de gegevens van
synode en deputaten betreft, waarbij u niets wordt
gespaard en geen enkel gegeven, hoe klein ook, wordt
voorbijgezien, en gij soms omtrent een enkel woord
een bladzijde lang wordt bezig gehouden. Niet te
lezen, zegt gij?

Maar nu komt het derde merkwaardige.

Gij begint, en zit spoedig tot over de ooren in het
boek verdiept.

Man, zei mijn vrouw, nadat ik eenigen tijd gelezen
had, man, ik heb je nu al driemaal wat gevraagd, en
ik krijg maar geen antwoord. Ik krijg een duw tegen
den arm en zeg: wat is er?

Ja — dat boek! Het grijpt U van af het eerste
oogenblik vast, het zet u in stijgende spanning, en
ds Vonk zei terecht: het leest als een spannende
roman.

Uiteraard leest men zulk een boek niet, of men
denkt ook aan den auteur.

Zijn eerste werk, dat hij ons biedt, is een meester-
stuk. Meer dan een proefschrift, dat een doctorstittel
winnen doet.